

NOTTEB HM

ACTUEEL uitgave november 2023

November

Het regent en het is november:
Weer keert het najaar en belaagt
Het hart, dat droef, maar steeds gewender,
Zijn heimelijke pijnen draagt.

En in de kamer, waar gelaten
Het dagelijks leven wordt verricht,
Schijnt uit de troosteloze straten
Een ongekleurd namiddaglicht.

De jaren gaan zoals zij gingen,
Er is allengs geen onderscheid
Meer tussen dove herinneringen
En wat geleefd wordt en verbeid.

Verloren zijn de prille wegen
Om te ontkomen aan den tijd;
Altijd november, altijd regen,
Altijd dit lege hart, altijd.

J.C. Bloem (1887-1966)

Inhoud

Inhoud.....	2
Cultuurkalender kort.....	3
Nottebohm buurt en cultuur.....	4
Bewonerskring	9
Activiteiten VI@s.....	9
Herdenkingsviering op donderdag 2 november	9
Foyer	10
Denkoefeningen.....	12
Stafke heeft voor u gelezen.....	13
Even lachen	15
De Meander	15
Van hak naar tak – Frieda Govaerts.....	16
In de buurt	19
Oktober in beeld	29
Activiteitenkalender November	34
Data om alvast in je agenda te zetten	35

NOTTEBOHM

Buurt & cultuur november 23

GRATIS
& VRIJE
TOEGANG

Poëzieclub

14u30: voorbereiding voorstelling voor wereldgedichtendag

Docu Wannes Van de Velde

14u30: een kijkje in het leven van deze bijzondere Antwerpse kunstenaar

GRATIS
& VRIJE
TOEGANG

ENKEL
BEWONERS
WZC

De Grote Schijn

18u00: Geniet van het magische Lichtspektakel in 't Rivierenhof

Spookwandeling

13u00: Sagen & legenden
Wandeling in de oude binnenstad

ENKEL
BEWONERS
WZC

GRATIS
& VRIJE
TOEGANG

Lezing 'de Tijd' Frank Mahieu

19u30: ver onbewuste tijdservaring, déjà vu,, biologische klok, ...

Verrassingsconcert

14u30: feestelijk de seniorenweek inzetten met een muzikale middag

GRATIS
& VRIJE
TOEGANG

GRATIS
& VRIJE
TOEGANG

Lezing 'de Nottebohmzaal'

14u30: virtuele kennismaking met deze prachtige zaal in de erfgoedbib

Activiteit Vl@s

14u00: Lezing Koen Wouters

Mijn vader was priester, mijn moeder non

INFO EN
INSCHRIJVEN
VIA VL@S

Nottebohm buurt en cultuur

>> Alle activiteiten zijn voor iedereen (bewoners, burens, bezoekers) gratis toegankelijk, zo niet wordt dit expliciet vermeld.

Nottebohm zingt

Iedere maand warmen we onze harten met onze stem door liedjes te zingen van vroeger of ook hedendaagse muziek.

Donderdag 9 november om 14u30 in de Nottebohmzaal

Handwerkclub

elke **dinsdag van 15 tot 17 uur** komen we samen meteen divers groepje burens om in de Brabozaal te breien, haken, kletsen,... Iedereen welkom. Ook een fijne activiteit voor familie en vrienden.

Actua met Wannes

Elke woensdag om 10u30 bespreekt Wannes in de Nottebohmzaal het laatste nieuws in de wereld, waarna er tijd is voor discussie en gesprek.

Aquarellen

10 en 24 november in de Linde op 1AB om 15u00

Buurman Frank Mahieu leert u aquarellen. Ervaring is niet noodzakelijk, Frank weet met zijn aanpak iedereen te overtuigen en haalt uw artistieke kant zo naar boven. Iedereen welkom om een kijkje te komen nemen !!

Koffie Hertoghe in de Brabozaal

Vrijdag 24 november om 15u00

Gezellig bijpraten met de burens. Koffie en gebak (€ 5,00)

Gedichten namiddag vrijdag 3 november om 14u30

We geven onze poëten wat extra de tijd om tegen bovenstaande datum zelf een gedicht te zoeken of te schrijven en dit in intieme kring voor te lezen.

In januari is het **Wereld gedichtendag** en we zouden graag met degene die willen een mooie voordracht brengen met muziek en poëzie.

Als je hieraan wilt deelnemen kom dan zeker naar de **gedichtenmiddag** in november 😊

Ook familie zeker welkom !

Documentaire van Wannes door Wannes

Documentaire van Wannes van de velde

Wanneer : Dinsdag 7 november om 14u30

Waar : Nottebohmzaal

Gedichtenhoek - voor u uitgezocht door Ann Van Egdom

Herman de Coninck (1944 – 1997)

Foto

Weemoed is een foto van voor 20 jaar.

Familie, nog samen, nog gezond.

Is toen. Met een lijst van nu errond.

Het nu houdt het verleden bij elkaar.

En omgekeerd. Want nu is maar even.

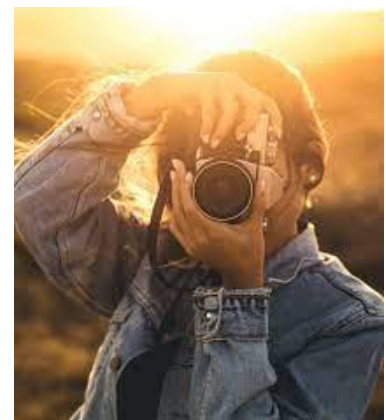
Is opschrikken en vragen:

waar waren we gebleven?

Bij jou. In Die Dagen.

Alles is ver. En de liefste dingen nog verder.

Maar door het verleden wordt het bij elkaar gehouden, als schapen door een herder.

J.W.F. Werumeus Buning (1891 – 1958)

Zo tedere schade als de bloemen vrezén....

Zo tedere schade als de bloemen vrezén
Van zachten regen in de maand van mei,
Zo koel en teder heeft uw sterven mij
Schade gedaan, die nimmer zal genezen.

Eens, toen mij na den nacht te zaam verrezén
Lagen de rozen vochtig en gebroken, ik en gij
Wisten dien langen nacht den regen, ik nog gij
Konden van teerheid immermeer genezen.

Gij hebt de witte en rode rozebladen
Gebeurd in uw smalle hand, - zij vielen
Vochtig en sidderend weer in 't diepe gras.

Hoe zal dan 't hart van even tedere schade
Genezen, nu om u de rozen vielen,
Nu uwe handen stil zijn, diep in 't gras.

Uitstappen of grote activiteiten (inschrijven is vereist !)

1. Spookwandeling door Antwerpen

Nuttige info : **10 november om 13u00** samenkomst
café Biart

Prijs : 1,- (inclusief vervoer)

Vrijwilligers te helpen

-> meld je aan bij team Antwerpen

VOLZET

2. Grote schijn wandeling in rivierenhof

Wanneer : donderdag 9 november

De Grote Schijn is terug. We openen in de herfst van 2023 opnieuw onze poorten voor een zinnenprikkende tocht door het donker. Een feeëriek verlicht pad leidt de weg, fluisterende bomen genieten met je mee. Een stukje magie, verborgen aan de rand van de stad.

Vertrek : 18u00

Kostprijs : 15.50€ (exclusief vervoer)

OPGELET : vraag eerst aan een familielid om u te helpen ondersteunen , we dienen steeds beroep te doen op vrijwilligers en die zijn schaars.

3. Redstarline museum bezoeken

Wanneer : vrijdag 1 december

Kostprijs : 15€ (exclusief vervoerskosten)

Vertrek : 13u

Het Red Star Line Museum vertelt op de authentieke plek van de historische rederij op het Antwerpse Eilandje, aan de hand van persoonlijke verhalen van landverhuizers in de 20ste eeuw, een universeel verhaal over hoop, dromen en de zoektocht naar geluk.

foto : Michel Wuyts

4. Mosselstijf : donderdag 16 november

Jaarlijks brengen we de mosseltjes met friet tot Nottebohm.

Om 11u30 in café Biart.

Senioren week : Maandag 20 november tem vrijdag 24 november

Naar jaarlijkse gewoonte worden de senioren een weekje extra in de bloemetjes gezet. Hieronder vindt je het programma terug :

Maandag 20 november :

VM : Bewegingsgroep

NM : Openingsreceptie café Biart

Dinsdag 21 november :

VM : Ontbijtbuffet

NM : Film : Bien venue ch ez les Chtis

Woensdag 22 november :

NM : Retro QUIZ

Donderdag 23 november

VM : Beweging

NM : Presentatie Nottebohmzaal

Vrijdag 24 november :

VM : Eucharistie

NM : Koffie en gebak in café Biart

Bewonerskring

De volgende bewonerskring zal doorgaan op vrijdag 8 december om 15u00 in de Nottebohmzaal

Activiteiten VI@s

Vanaf november zullen de Vlaamse actieve senioren een aantal activiteiten in Nottebohm laten doorgaan. Sommige activiteiten gesloten maar ook enkele die open zijn voor bewoners van Nottebohm.

Wil u meedoen aan één van deze activiteiten, laat het dan weten aan Inge uiterlijk een week voor de activiteit. Hieronder een overzicht.

- ✓ **13/11/2023 om 13u45: Eerbetoon aan The Beatles**
- ✓ **24/11/2023 om 13u45: Muziekclub:**
Het leven en de composities van Georg Friedrich HAENDEL
- ✓ **28/11/2023 om 13u45: Lezing Koen Wouters**
Mijn vader was priester, mijn moeder non

Herdenkingsviering op donderdag 2 november

10u45 in café Biart

Jaarlijks gedenken we samen de overledenen.

Wees welkom.

Achteraf is een koffietafel voorzien voor de familie, vrienden van de bewoners die in het voorbije jaar van ons zijn heengegaan.

**“ALS HET IN JE HART KOUD EN DONKER IS
OMWILLE VAN AFSCHIED EN GEMIS,
WEES DAN LICHT EN WARMTE VOOR ELKAAR!”**

Foyer

Voor de bewoners van de Foyer op 2B is er een ander activiteitenprogramma. In een vaste structuur zijn wekerende rustmomenten en activiteiten aanwezig. Vanuit de foyer nemen bewoners ook deel aan activiteiten die elders in het woonzorgcentrum doorgaan. Maandelijks komt Frank met zijn accordeon.

Enkele sfeerbeelden :

Denkoefeningen

Zoek onderstaande figuren in de afbeelding

Stafke heeft voor u gelezen

Werken Scheldetunnel gestart

Freddy Michiels -6 april 2023

Werken Scheldetunnel gestart cover

Elke fiere stad heeft een brug om trots op te zijn en die herhaaldelijk in promotiefilmpjes een rol speelt. Een brug over een rivier is altijd een herkenningspunt. Parijs heeft zelfs ... bruggen over de Seine. In Antwerpen wordt gekozen voor tunnels. Dat is voordeliger, naar het schijnt, en stoort alvast de scheepvaart niet. Na de Waaslandtunnel (Konijnenpijp), de Kennedytunnel en de Liefkenshoektunnel krijgt Antwerpen binnenkort een vierde alternatief om de Schelde te kruisen: de Scheldetunnel, waarschijnlijk het spectaculairste onderdeel van de Oosterweelverbinding.

De Scheldetunnel verbindt de linker oever van de Schelde met de zuidelijke haven en het Eilandje. Op Linkeroever sluit de Scheldetunnel aan op het knooppunt van de Ring met de E34 (richting Knokke). Deze tunnel gaat onder de grond tussen het natuurgebied Blokkersdijk en het Sint-Annabos. Op de rechter oever komt de tunnel boven bij het Noordkasteel waar hij aansluit op het Oosterweelknooppunt dat verzonken ligt in het landschap. Hij wordt 1,8 kilometer lang, heeft drie rijstroken in elke richting en ook fietsers en voetgangers (in tegenstelling tot de andere tunnels) kunnen de tunnel nemen dankzij een afzonderlijke koker.

De bouw van deze tunnel is waarschijnlijk het spectaculairste onderdeel van de Oosterweelverbinding, een ongezien huzarenstukje zeggen insiders. Met deze

Scheldetunnel moet de verkeersdruk op de (zuidelijke helft van de) Ring en in de Kennedytunnel verlicht worden en dat is zeker welkom.

Het ontwerp van de Oosterweelverbinding brengt de Ring meer in harmonie met haar omgeving. Op sommige plaatsen verdwijnt de Ring in een tunnel, zodat delen van de Ring kunnen overkapt of verdiept worden. Het wegverkeer rijdt zo onder de grond, waardoor er een zee van ruimte ontstaat voor parken, speelpleinen, fiets- en wandelpaden. Waar er (voorlopig?) nog geen overkappingen gepland zijn, komen er groene bermten die het geluid verminderen en de Ring uit het zicht houden. Het is een ingreep waarover ondertussen al ruim 25 jaar geruzied is met voorstellen, tegenkantingen, rumoerige actiegroepen met alsmaar nieuwe vertragingen als gevolg. Uiteindelijk is er een compromis uit de bus gekomen dat nu ontwikkeld wordt en dat er – om eerlijk te zijn – veelbelovend uitziet.

Hoe wordt de Scheldetunnel gebouwd?

In Zeebrugge bouwt men tunnelementen in een droogdok. Elk element is een betonnen kist, die aan de voor- en achterzijde afgesloten wordt. Eens alle elementen afgewerkt zijn, pompt men water in het droogdok. De elementen beginnen te drijven als enorme schoendozen, caissons. De dijk van het droogdok wordt doorgestoken en de drijvende tunnelementen worden met sleepboten over de Schelde naar Antwerpen getrokken. Op locatie worden de elementen afgezonken in de bodem van de rivier bij het kenteren van het tij (tussen eb en vloed). Afzinken doe je door water in de ballasttanks van het tunnelement te brengen. Zo daalt het betonnen tunnelsegment af in een uitgebaggerde sleuf van de rivier. Elk tunnelement rust dus in de bodem, niet op de bodem. Het afzinken is inderdaad millimeterwerk. Eens de elementen afgezonken zijn, worden de tussenschotten weggenomen. In tegenstelling tot de Westerscheldeoververbinding tussen Vlissingen en Terneuzen wordt de Scheldetunnel geen geboorde tunnel, maar bestaat die uit afgezonken tunnelcaissons. Speciale dichtingen zorgen ervoor dat de elementen naadloos aan elkaar worden gezet. Dirk Brentjens

Het is een werk van lange adem. Ondertussen is al wel gestart met het maken van een bouwkuip op zowel Linker- als rechter oever. Volgend jaar is de tunnelmond Linkeroever klaar voor aansluiting van het eerste tunnelement en kunnen de baggerwerken in de Schelde volgen. In 2027 zal de Scheldetunnel klaar zijn en worden nog een reeks veiligheidstesten uitgevoerd. De opening voor het publiek is gepland in 2030.

<https://lees.mensenzijnmedia.be/werken-scheldetunnel-gestart/>

Even lachen ...

De Meander

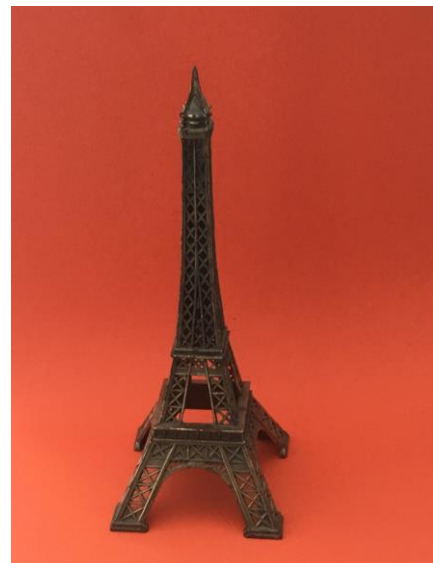
Van hak naar tak – Frieda Govaerts

Wat? Waarom? Hoe?

Mama, waarom kunnen de vogeltjes vliegen en wij niet?
Papa, hoe komt het dat de ooievaar mij geen zusje brengt?
Oma, waarom heeft opa geen haar?
Opa, mag ik later met oma trouwen?

Vragen waar ouders meestal zelf geen antwoord op hebben en er zich van afmaken met: "*curieuzeneuzemosterdpot*", eens op hun kruost hun kopje aaien en over wat anders beginnen. Maar de stroom vragen blijft duren en drijft menige ouder tot wanhoop. Ik moet dat aan ouders met jonge kinderen niet uitleggen.

Mijn ouders hadden familie in Parijs wonen. De lichtstad was in de jaren vijftig een Disneyland van een andere soort. Montmartre, de Champs Elysée, de Moulin Rouge, het Louvre en natuurlijk als kers op de taart De Eiffeltoren. Het sprak tot de verbeelding en ze gingen er regelmatig naartoe en wat dacht je, ik mocht natuurlijk niet mee en moest bij mijn grootmoeder blijven. Als ze van hun familiebezoek terugkwamen hadden ze voor mij een klein Eiffeltorentje bij en dat liet op mij een grote indruk na. Toen we later in de auto ergens naartoe reden en ik zag onderweg een hoogspanningstoren kreet ik, we zijn in Parijs, daar de Eiffeltoren. Mijn ouders lagen plat van 't lachen.

En waarom vertel ik dat nu? Omdat kinderen zich over van alles blijven verbazen en wij verbazen ons over niks meer of toch over zéér weinig. Misschien vinden we het bewust opzoeken van verwondering en betovering te kinderachtig of misschien is het wel luiheid? Nieuwsgierigheid maakt dat we ons niet vervelen, dat we steeds andere dingen ontdekken. Een bloemknop die opengaat, een andere taal, een nieuwe vriendin, een exotisch gerecht, een

paar druppels citroen en zout op elk gerecht en onze dag wordt elke keer fijner (woorden van Natalie LeBlanc – met haar toelating).

We doen soms alsof we alles begrepen hebben en vragen niet om meer uitleg. Moeilijke woorden, we knikken alsof ze tot onze dagelijkse woordenschat behoren en leren zo absoluut niks bij. We vrezen voor dommeriken te worden aanzien terwijl het juist andersom is. Ik wist het ook niet, maar er bestaan boekjes met verzonnen woorden, die geen enkele betekenis hebben en door grappenmakers gebruikt worden om ons te testen. Die deugnieten willen niet liever dan dat we doen alsof we het begrepen hebben om ons gezicht niet te verliezen. Ik had jullie graag de titel van dit boekje meegegeven maar heb het niet gevonden. Iemand?

Mijn Quote: *DAT ER NOG VEEL VERWONDERING JE PAD MAG KRUISEN.*

Jantje: Papa ik ga trouwen.

Papa: oh ja jongen, en met wie dan wel?

Jantje: met Oma.

Papa: dat kan niet.

Jantje: waarom niet?

Papa: omdat Oma mijn mama is.

Jantje: en dan? Jij ben toch ook getrouwd met mijn mama!

Jantje: Papa van wie heb ik verstand?

Papa: van Mama want ik heb het mijne nog.

Jantje: Papa, waar ligt Gibraltar?

Papa: dat moet ge aan Mama vragen, die ruimt hier alles op.

Dag	Datum	Activiteit
Woensdag	1 november	ALLERHEILIGEN FEESTDAG
Donderdag	2 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel NM Sport en spel
Vrijdag	3 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel NM Smullen met Lies
Maandag	6 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel/ beweging NM Zingen met Anais
Dinsdag	7 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel NM Knutselen: gedroogde appelsienen met kaneel
Woensdag	8 november	VM Koffie en krant Gezelschapsspel NM Verjaardag vieren mevr Steiniger
Donderdag	9 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel/beweging NM Mandala's inkleuren
Vrijdag	10 november	VM Koffie en krant - Eucharistie / gezelschapsspel NM Aquarellen met Frank
Maandag	13 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel/beweging NM Verjaardag vieren Monique
Dinsdag	14 november	VM Koffie en krant - Koken: herfstcake NM Herfstwandeling
Woensdag	15 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel NM Wellnessnamiddag
Donderdag	16 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel NM Mosselstijn
Vrijdag	17 november	VM Koffie en krant - Eucharistie / gezelschapsspel NM Zitdans
Maandag	20 november	VM Koffie en krant- Gezelschapsspel /beweging NM Verjaardag vieren Yvette Openingsreceptie Seniorenweek met concert
Dinsdag	21 november	VM Koffie en krant - Ontbijtbuffet NM Voedsel voor de vogels
Woensdag	22 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel NM Verjaardag vieren Michel
Donderdag	23 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel/beweging NM Verjaardag vieren Rom
Vrijdag	24 november	VM Koffie en krant - Eucharistie / gezelschapsspel NM Verjaardag vieren Agnes / Koffie en gebak
Maandag	27 november	VM Koffie en krant Gezelschapsspel/beweging NM Verjaardag vieren Yoli
Dinsdag	28 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel NM Koken met Herman
Woensdag	29 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel NM Wafelenbak
Donderdag	30 november	VM Koffie en krant - Gezelschapsspel/beweging NM Verjaardag vieren Rita

In de buurt

Koffie Hertoghe vrijdag 24 november

Niks gezelliger in de namiddag dan even bijbabbelen bij een kop koffie of thee met lekker vers gebak. Inschrijven is niet nodig en je mag zeker nog wat vrienden uitnodigen. Een gebakje met koffie kost slechts € 5,00.

Om 15 uur in de Nottebohmzaal.

*Op de koffie
bij Hertoghe*

*Koffie, thee en gebak:
Samen en ontmoeten
is zijn voor elkaar*

Lezing "de tijd" Frank Mahieu met aansluitend burenborrel

Vrijdag 10 november om 20u00

In volle coronatijd organiseerden een aantal vrienden en ikzelf een wekelijkse zoom-bijeenkomst. Om beurten schreven we een korte uiteenzetting over een of ander onderwerp dat ons getroffen had.

De gekste onderwerpen: het heelal, de pest in de 13de eeuw, Tolstoj, Ikzelf schreef er een over 'Tijd, vriend en vijand'. In November 2022 bracht ik die uiteenzetting in Nottebohm. Omdat er nog zo veel te vertellen was, besloot ik om er een tweede lezing aan vast te knopen. De NOVEMBERLEZINGEN waren geboren! Met veel plezier breng ik mijn

tweede lezing: Onbewuste tijdservaring, biologische klok, déjàvu, telepathie, tijdservaring bij planten, droom, Geen droge wetenschappelijke uiteenzetting

Fotootjes

125 jaar Minerva

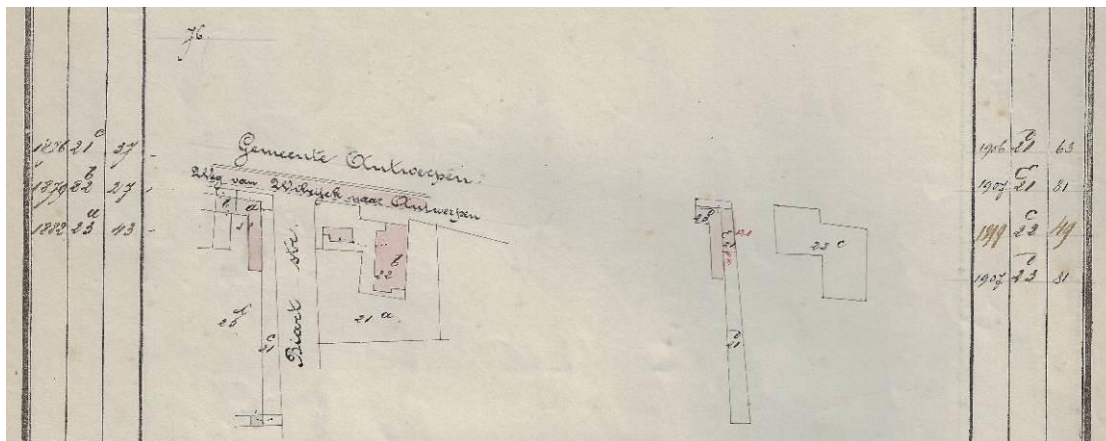
De eerste Minerva fabriek te Berchem

De commanditaire vennootschap S. de Jong & Co. – beter gekend onder de latere benaming Minerva Motors – werd op 15 oktober 1897 opgericht. Zij was gevestigd in een gehuurd pand in de Jacob Jacobsstraat te Antwerpen waar zij fietsen produceerden onder de merknamen Minerva en Romania. De Romania fiets was een goedkopere uitvoering van de Minerva fiets.

De zaak floreerde goed en al snel bleek het gehuurde pand te klein. Op 30 april 1898 kon de vennootschap een terrein van 1.964 m² aankopen gelegen op de hoek Warandestraat (thans Karel Oomsstraat) en de Biartstraat. Het terrein bestond uit een perceel met opstaand huis en 2 percelen tuin.

Verkoper was het echtpaar Kockx-Billen. Antoon Kockx was een boek- en steendrukker te Antwerpen. Deze laatste had het eigendom slechts 3 jaar daarvoor aangekocht van de erfgenamen van Vanderschrieck-Van kerckhoven. Daniël Vanderschrieck, een hotelhouder te Antwerpen, was reeds in 1876 in het bezit gekomen door aankoop van de erfgenamen Somers-Biart. Het eigendom maakte dus deel uit van het voormalige lusthof Biart.

Onmiddellijk na de aankoop door de vennootschap S. de Jong & Co werd het huis afgebroken en kort daarna startte de bouw van de nieuwe fabriek. Het is dus precies 125 geleden dat de bouw van eerste Minerva fabriek te Berchem plaats had. In de tekst hierna volgt een kort overzicht van tot aan de eerste jaren van de twintigste eeuw.

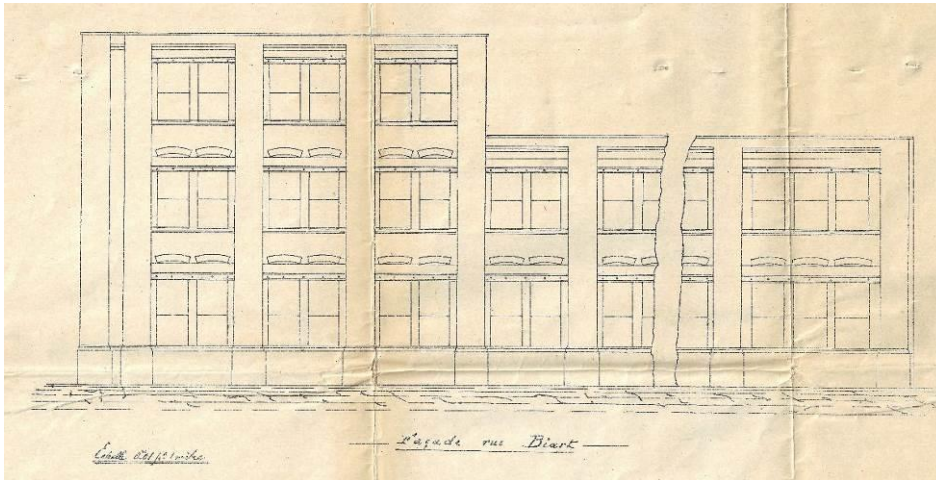
Kadasterkaart hoek Karel Oommstraat (huis met tuin 1898)

Om de nieuwe fabriek te financieren werd het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap opgetrokken van 200.000 fr. naar 450.000 fr.

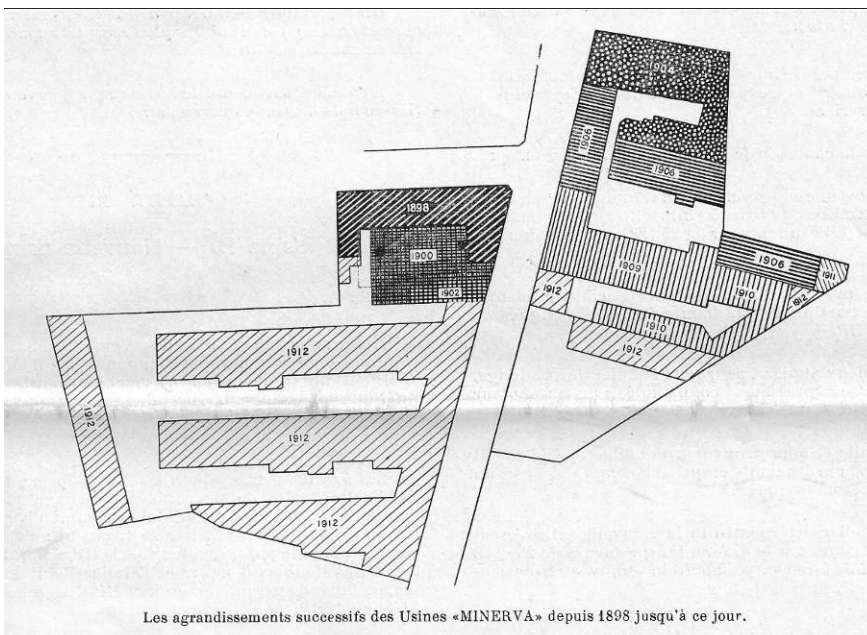
Voor het ontwerp werd architect Hasse aangesteld. Aan de Warandestraat telde het gebouw 2 verdiepingen en aan de Biartstraat, achter het hoofdgebouw, 1 verdieping. De hoofdingang was aan de zijde van de Warandestraat. De gevel was 24,80 meter lang. Aan de Biartstraat had het gebouw een lengte van 55,60 meter. Een stoommachine van 150 PK bediende door middel van riemen en aan het plafond opgehangen assen de vele nieuw aangekochte machines.

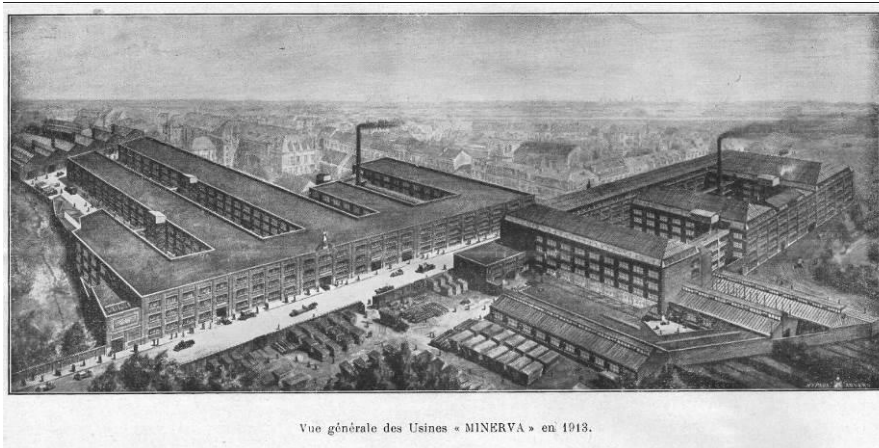
Bouwplan 1898, architect Hasse - voorgevel Karel Oomsstraat met beeld Minerva

Bouwplan 1898, architect Hasse - voorgevel Biartstraat

Opeenvolgende uitbreidingen van de Minervafabriek. Hoek Biartstraat - Karel Oomsstraat

Minervafabriek 1913

De fabriek werd erg snel opgetrokken. De precieze datum van ingebruikname is niet gekend, maar dit moet vermoedelijk in de eerste helft van 1899 geweest zijn. Een briefhoofd gedateerd 7 maart 1899 vermeldt reeds het nieuwe adres. De fietsproductie nam snel uitbreiding. Met circa 200 fietsen per week was het ritme driemaal hoger dan in de Jacob Jacobsstraat.

De beste wielrijders werden aangetrokken om de Minerva fiets te promoten. Op de velodroom van Zurenborg werd menig wedstrijd op een Minerva fiets gewonnen.

Maar de directie koesterde ambitieuzere plannen. In de loop van 1899 werd geëxperimenteerd met de productie van motorfietsen. Dit bleek echter moeilijker dan verwacht. De vennootschap S. de Jong & Co koos uiteindelijk voor een systeem van de Zwitserse firma Luthi & Zürcher. Deze laatste had een manier uitgevonden en gebrevetteerd waarbij een fiets omgebouwd kon worden tot een motorfiets. Hierbij werd de motor met een "clip on" systeem onderaan de voorste buis van het fietskader vastgemaakt. De benzinetank werd opgehangen aan de bovenste buis en de kracht van de motor werd met behulp van een riem en extra velg overgedragen op het achterwiel. Een ideale oplossing voor een fietsenfabrikant. In de loop van 1900 werd de licentie aangekocht en de eerste Minerva motorfietsen verlieten rond het jaareinde de fabriek.

De productie van de Minerva motorfiets vereiste al een uitbreiding van de nog gloednieuwe fabriek. In 1900 werd aan de zijde Biartstraat op de bestaande

fabriek een verdieping toegevoegd. Het gebouw werd verder ook op de binnenkoer vergroot.

Het is niet duidelijk of het Minerva beeld dat we op het ontwerp van architect Hasse van 1898 boven de ingang zien, effectief de gevel bekroonde. Er zijn me geen foto's van vóór de uitbreiding van 1900 gekend. Het lijkt er wel op dat bij latere uitbreidingen aan beide zijden van de Karel Oomsstraat boven de nieuwe hoofdingangen een groot Minerva beeld stond.

De Minerva motoren en motorfietsen hadden vrijwel onmiddellijk een groot succes. Tientallen buitenlandse constructeurs plaatsten een Minerva motor in een eigen ontworpen frame.

Het succes was in de eerste plaats te danken aan de kwaliteit en betrouwbaarheid van de Minerva motor. Maar ook aan de overmoedige inzet van goudhaantje Jan Olieslagers - beter gekend als "de Antwerpsche duivel" - die talrijke wedstrijden won met een Minerva motorfiets. De reputatie van zowel Jan als Minerva nam al snel een hoge vlucht.

MOTOCYCLETTES A MOTEURS, 2, 2 $\frac{1}{2}$ & 3 $\frac{1}{2}$ H. P.

IIIe SALON ANVERSOIS
La grande nouveauté pour 1901

La Motocyclette „MINERVA”
se trouve dans la plupart des stands et a récolté la plus grande part des succès à l'épreuve du kilomètre organisée par l'Automobile Club Anversois.

USINES MINERVA
FABRICANTS DE ANVERS
BICYCLETTES A CHAINE BERCHEM
BICYCLETTES SANS CHAINE
BICYCLETTES A ROUE LIBRE
Tricycles-porteurs

Advertentie 1901

„MINERVA” Motor-rijwielen munten uit door de eenvoudige en tevens „uiterst vernuftige inrichting hunner organen.

„MINERVA” Motor-rijwielen loopen ook met den motor buiten werking zoo licht als een gewoon rijwiel.

De „Minerva” Motor-rijwielen vinden niet slechts in Holland een enorm succes, maar worden ook door de grootste en meest bekende Engelsche, Fransche en Duitsche Rijwiel-fabrieken voor hunne machines aangenomen. Men consulteere slechts de buitenlandse vakpers. Haar beoordeeling is gelijkkluidend:

„De MINERVA Rijwiel-motor is de meest practische van alle bestaande systemen.”

Eenige Importeurs voor Holland en Koloniën:
Manufre des Cycles et Automobiles „MINERVA”.
Reguliersgracht 97, AMSTERDAM.

1901

Advertentie 1901

de Jong & Co briefhoofd 1899

Ook de Engelse importeur David Citroen had een niet onbelangrijk aandeel in het commercieel succes. Het grootste deel van de productie werd via Groot-Brittannië over het gehele British Empire verdeeld.

De families de Jong en Citroen waren wellicht geen onbekenden voor elkaar. Beiden behoorden tot de Amsterdamse joodse gemeenschap.

David Citroen was overigens de neef van André Citroen, die na de eerste wereldoorlog het nog steeds bestaande automerk Citroën op de markt bracht.

In 1903 wijzigde de naam van de vennootschap in Minerva Motors Ltd. De maatschappelijke zetel verhuisde naar London en het maatschappelijk kapitaal werd stevig verhoogd naar 3.250.000 fr. David Citroen werd voorzitter van de Raad van Bestuur.

Dat jaar werden circa 9.000 motoren en volledige motorfietsen gebouwd. Om aan de vraag te kunnen voldoen werd de fietsproductie stopgezet. Vanaf 1904 bestond het gamma enkel nog uit motorfietsen waarbij de motor verticaal in het kader gemonteerd werd. Technisch was dit een betere oplossing.

Intussen bereidde de studiedienst de productie van een auto voor. Een nieuwe uitbreiding van de fabrieken was nogmaals noodzakelijk. Op 28 december 1904 werd aan de overzijde van de Warandestraat een grote nieuwe fabriek in gebruik genomen. De eerste Minerva auto's verlieten in de loop van 1904 de fabriek en vanaf 1905 draaide de autoproductie op volle toeren.

Minerva motorfietsen werden tot einde 1908 gefabriceerd. Het succes van de Minerva auto's was immers te groot geworden. Het hier afgebeelde overzicht met de gestage uitbreidingen van de fabrieken tot 1913, toont dit succes duidelijk aan

De firma S. de Jong & Co kocht op 30 april 1898 2 percelen tuin en 1 perceel met een huis van de echtgenoten Kockx-Billen. De akte werd verleden voor notaris Verbeeck. Het perceel is afkomstig van de echtgenoten Somers-Biart. Het gebouw werd nog datzelfde jaar afgebroken en de nieuwbouw zou in de eerste helft van 1899 al in gebruik genomen worden.

Bijdrage van Paul J.L.C. De Mol

die al verschillende jaren opzoekingswerk heeft gedaan i.v.m. de Minervafabrieken.

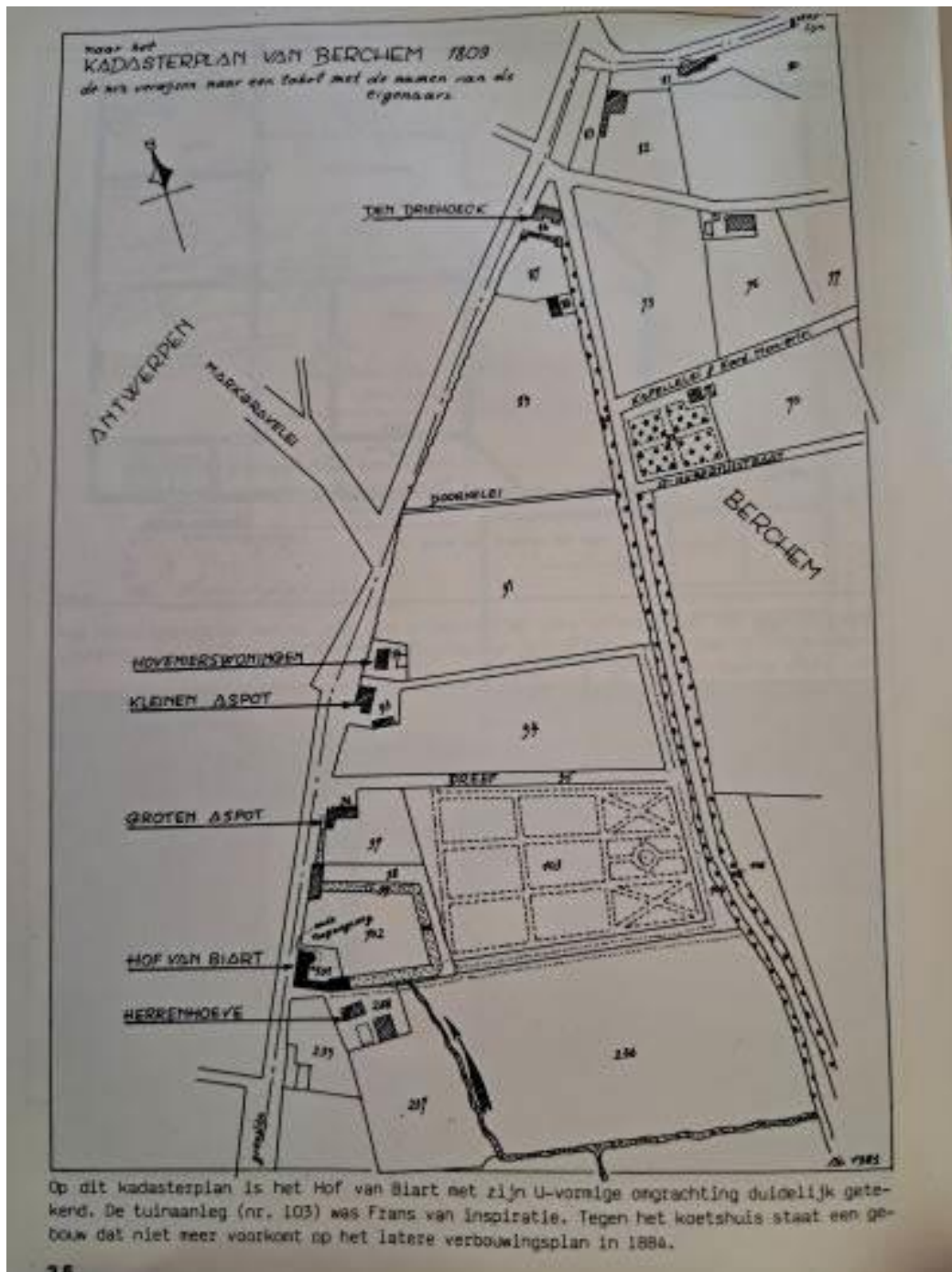
...

Aanvulling Alex Elaut.

De fabriek werd gebouwd op het terrein van het oude hof van plaisantie "DEN GROOTEN ASCHPOT". Het werd aangekocht door Jean François Ferdinand Biart op 26 oktober 1808. Het was afkomstig uit het nalatenschap van de heer Edmond Louis Joseph Cambier en zijn echtgenote Maria Francisca De Bruyn, ingevolge proces verbaal van eindelijke toewijzing opgemaakt te Antwerpen. Het goed komt uit een schenking van Jean Joseph Cambier, priester, ingevolge akte van 7 juli 1794. (E.H. Cambier zal op die manier zijn goederen willen veilig stellen. De Fransen eisen de eigendommen op van kerk en priesters. In 1846 worden alle eigendommen van J.F.F Biart gelegen te Berchem geveild. De dochter Marie Françoise Biart is de laatste bewoonster van De Grooten Aschpot. In 1881 worden al haar bezittingen geveild. Door de erfgenamen werd een verkavelingsplan getekend. Een aanvraag werd ingediend voor twee straten. De Biartstraat en de Somersstraat (nu Bronstraat). Op de "caerte van den streeck tussen de Marckgraveley" uit 1698 wordt 'Den Aspot' reeds vermeld. Nu tegenover het huidige Domein Hertoghe bevond zich nog de "Kleinen Aschpot".

De Minervafabrieken zijn gebombardeerd tijdens WOII. In welk jaar is nog niet erg duidelijk. Informatie is altijd welkom.

De ruïnes zijn tot in de jaren vijftig blijven bestaan. In 1960 is de Peugeotgarage gebouwd. Nu Albert Heyn

Minervafabriek nu appartementsgebouw Louise-Marie

Alex Elaut- stadsgids van Antwerpen

Erfgoedonderzoek voor Hertoghe Actueel

Desguinlei 70, 2018 Antwerpen

Tel 0478 311253

Alex.elaut@proximus.be

Oktober in beeld

Activiteitenkalender November

Graag een planning van de maand op je kamer?

Hang deze gerust op om mee te zijn.

Dag	datum	uur	activiteit
Woensdag	1 november		ALLERHEILIGEN FEESTDAG
Donderdag	2 november	10u45 12u00	Allerzielenviering in café Biart Koffietafel voor familie overledenen
Vrijdag	3 november	14u30	Gedichtennamiddag in de nottebohmzaal
Maandag	6 november	10u30 14u30	Bewegingsgroep in café Biart Gezelschapsspelen in café Biart
Dinsdag	7 november	14u30 15u00	Documentaire Wannes Van de Velde in de Nottebohmzaal Handwerkclub in de Brabozaal
Woensdag	8 november	10u30 14u30	Actua in de Nottebohmzaal Smul in café Biart : Croque Monsieur
Donderdag	9 november	14u30 18u00	GEEN BEWEGING Nottebohm zingt in de Nottebohmzaal Grote schijn rivierenhof (beperkste plaatsen)
Vrijdag	10 november	10u45 13u00 15u00 19u30	Eucharistie in café Biart Spookwandeling in Antwerpen (volzet) Aquarellen met Frank Lezing 'de Tijd' met Frank Mahieu
Maandag	13 november	10u30 13u45 14u30	Beweging in café Biart VL@S : eerbetoon aan de Beatles in de Nottebohmzaal Bingo in café Biart
Dinsdag	14 november	14u30 15u00	Hersengymnastiek in de Nottebohmzaal Handwerkclub in de Brabozaal
Woensdag	15 november	10u30 14u30	Actua in de Nottebohmzaal Smul : Verse warme chocolademelk
Donderdag	16 november	11u30	Mossel festijn in café Biart
Vrijdag	17 november	10u45	Eucharistie in café Biart
Maandag	20 november	10u30 14u30	Bewegingsgroep café Biart Openingsreceptie Senioren week met concert
Dinsdag	21 november	8u30 14u30 15u00	Ontbijtbuffet in café Biart Film : Bien venue chez les Chtis *Nottebohmzaal Handwerkclub in de Brabozaal

Woensdag	22 november	14u30	Retro Quiz in de Nottebohmzaal	
Donderdag	23 november	10u30 14u30	Bewegingsgroep in café Biart Presentatie in de Nottebohmzaal	
Vrijdag	24 november	10u45 13u45 14u30 15u00 15u00	Eucharistie VL@S : muziekclub in de Nottebohmzaal Koffie en gebak in café Biart Aquarellen met Frank Koffie Hertoghe (brabozaal)	
Maandag	27 november	10u30 14u30	Bewegingsgroep café Biart Bingo	
Dinsdag	28 november	13u45 15u00	VL@S lezing : “ Mijn vader was priester, mijn moeder was non “ Nottebohmzaal Handwerkclub in de Brabozaal	
Woensdag	29 november	10u30 14u30	Actua in de Nottebohmzaal Smul : Bitterballen	
Donderdag	30 november	10u30	Bewegingsgroep in café Biart	
Vrijdag	1 december	10u45 13u00	Eucharistie in café Biart Redstar line museum bezoek (nog 10 plaatsen)	

OPGELET: *De planning kan nog wijzigen. Raadpleeg daarom ook de wekkalenders die in de leefgroep omhoog gehangen.*

*Uw artikel in de Nottebohm Actueel?
Dat kan! Stuur het naar animatie@nottebohm.be*

Data om alvast in je agenda te zetten

Seizoensconcerten Cord'e Fori: winterconcert 22 december

Jaarfeesten: winterfeest 16 december

Kerstdiner : maandag 25 december